

Fietsen in het Pays des Collines

Michiel Vanhee en Kenneth Gijsel

Colofon

Fietsen in het Pays des Collines

© 2022 Odyssee Reisgidsen vof | www.odyssee-reisgidsen.nl

© 2022 Michiel Vanhee en Kenneth Gijsel

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Eerste druk 2022

ISBN 9789461231468

NUR 501

Tekst: Michiel Vanhee en Kenneth Gijsel

Voorwoord: Greg Van Avermaet

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Grafieken: Maarten Van Roy

Foto's: Kenneth Gijsel, Michiel Vanhee en Anneleen De Greve

Kaart: UvA Kaartenmakers, Amsterdam | www.uva-kaartenmakers.nl

Odyssee Reisgidsen

Odyssee Reisgidsen levert zijn titels als paperback of als e-book. Paperbacks zijn verkrijgbaar bij de (reis)boekhandel in Nederland en Vlaanderen, via Bol.com of de Odyssee-website. De e-books zijn verkrijgbaar via de Odyssee-website en een groot aantal internetplatforms.

Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Legenda

▲ = Beklimming

▼ = Afdaling

LAH = Links aanhouden; RAH = Rechts aanhouden; RD = Rechtdoor; KP =

Kruispunt; LA = Linksaf; RA = Rechtsaf; T = T-splitsing

De GPX-tracks van de fietsroutes kun je downloaden van

www.odyssee-reisgidsen.nl/item/fietsen-in-het-pays-des-collines-gpx

Foto cover: Schietgebedje halverwege de klim Neuve Rue/Lumen

Foto titelpagina: Nevelige herfstochtend in het Pays des Collines

Odyssee Reisgidsen

Volg Odyssee Reisgidsen op Facebook en Twitter

www.odyssee-reisgidsen.nl | info@odyssee-reisgidsen.nl

Voorwoord

Wie mij kent, weet dat ik altijd graag heb gefietst en dat trainen voor mij nooit een opoffering is geweest. Ook na vijftien jaar als prof ben ik nog altijd even verliefd op de wielersport. Zó graag zit ik op de fiets dat ik in het verleden misschien weleens te gretig aan de start van het seizoen verscheen. Al heeft die ijver me ook gemaakt tot de renner die ik nu ben.

Tegenwoordig legt elke wielersport de basis van het seizoen in zuidoost Spanje als de Canarische eilanden of het Spaanse vasteland. Zelf was ik de afgelopen jaren tijdens de wintermaanden vaak te vinden aan de Costa Blanca (het gebied tussen Valencia en Murcia), waar een prima trainingsgebied ligt: aan de kust vlakke stroken waar op snelheid getraind kan worden, en in het achterland een uitdagend berggebied om de basisconditie en weerstand aan te scherpen. Als prof zoek je tijdens trainingen vaak dezelfde oorden op, omdat dat een zekere houvast biedt. Je kunt makkelijk vergelijken met de jaren voordien en als je merkt dat je tijdens de trainingen erop vooruitgaat, geeft dat automatisch een vertrouwensboost. Aan de andere kant ga ik als renner altijd doelbewust op zoek naar nieuwe wegen. Zalig vind ik het om in de dagen voorafgaand aan een wedstrijd in het buitenland ook daar het plaatselijke natuurschoon te ontdekken. En zeg nu zelf: geen enkel vervoermiddel is daarvoor beter geschikt dan de fiets. In België leg ik de meeste van mijn trainingstochten af in mijn thuisstreek, het Waasland, en in de Vlaamse Ardennen (waar de Berendries mijn favoriet blijft). Maar omdat de benen en het hoofd ook weleens iets anders willen, vind je me ook regelmatig in de échte Ardennen terug, waar ik vanaf mijn uitvalsbasis in Stoumont de hellingen uit Luik-Bastenaken-Luik te lijf ga.

Maar als ik op een doordeweekse dinsdag zin heb in iets helemaal anders en me gewoon door mijn gevoel laat leiden, zet ik bij wijze van speciaal uitje ook graag koers naar het verrassende Pays des Collines. Nergens anders vind ik zo dicht bij huis de perfecte mix van uitdagende heuvels, rustgevende stilte en onverstoord natuurschoon. Wie de Vlaamse Ardennen al het *summum* vond, zal zijn mening hier moeten herzien. Deze onbekende en daardoor ook onbemande regio verleidt je met een aaneenrijging van bospartijen en pittige beklimmingen waar je mond van openvalt. Ik keek bijvoorbeeld aardig op van de machtige *Mont Saint-Laurent*, een knoert van een kasseihelling die zelfs de Paterberg doet verbleken. En te oordelen aan de grimassen van mijn collega's in het peloton toen we er met Kuurne-Brussel-Kuurne passeerden, was ik duidelijk niet de enige die er zo over dacht!

Toen een paar jaar geleden de *Greg Van Avermaet Classic* boven de doopvont werd gehouden, vond ik het dan ook een meerwaarde dat het Pays des Collines

in het parcours werd opgenomen. Wie voor de lange versie van de Classic kiest, maakt onder meer kennis met de *Bourliquet* en de *Hameau des Papins*, twee zware hellingen die uitvoerig in deze gids worden besproken. De overzichtelijke en informatieve grafiekjes in dit boek laten er weinig twijfel over bestaan: beklimmingen als de *Mont Saint-Laurent*, de *Bourliquet* en de *Hameau des Papins* kunnen zich meten met de zwaarste hellingen van Vlaanderen.

Toen mijn schoonbroer Kenneth en zijn fietsmakker Michiel met het idee op de proppen kwamen om de hellingen van het Pays des Collines in een fietsgids te gieten, was ik meteen enthousiast. Deze onderschatte streek verdient immers alle aandacht die ze kan krijgen. De grafiekjes, teksten en foto's in dit boek vertellen elk op hun manier het verhaal van het Pays des Collines. Eén ding kan ik alvast beloven: zodra ik met wielerspansioen ben, zal ik de 35 hellingen in deze gids met plezier aan een uitgebreide testrit onderwerpen!

Greg Van Avermaet

Inhoudsopgave

Inleiding

Pays des Collines verkennen 7

Fietsroutes 1 en 2 | Collines-West: Doornik – Montrœul-au-Bois

Fietsroute 1 | Het wilde Westen 11

Fietsroute 2 | Het Kluisbos en de ingeslapen dorpjes 22

Fietsroutes 3 en 4 | Collines-Centraal: driehoek Ronse – Frasnes – Ath

Fietsroute 3 | Avontuurlijke tocht voor klimgeiten 32

Fietsroute 4 | Stiltetocht langs de zuidelijke grenzen 42

Fietsroutes 5 en 6 | Collines-Noord: Ellezelles – Flobecq – Lessines

Fietsroute 5 | Langs de hoogste toppen 53

Fietsroute 6 | Ontdekkingsstocht langs de oostelijke grenzen 65

De 35 hellingen van het Pays des Collines

De mooiste hellingen op een rij 74

Helling 1 | Mont-Saint-Aubert 75

Helling 2 | Vert Bois 78

Helling 3 | Trou Robin 79

Helling 4 | Les Bruyères / Taillette 80

Helling 5 | Bourliquet 82

Helling 6 | Croisette 83

Helling 7 | Aulnoit 85

Helling 8 | Monts (Saint-Sauveur) 87

Helling 9 | Grinquier 88

Helling 10 | Hoguenne 88

Helling 11 | Séménil-Grandrieu 89

Helling 12 | Les Hauts 91

Helling 13 | Mont Saint-Laurent 92

Helling 14 | Arabie 94

Helling 15 | Dieu des Monts 94

Helling 16 | Gauquier 96

Helling 17 | Hameau des Papins 97

Helling 18 | Cambron 99

Helling 19 | Sartiau 100

Helling 20 | Mont Camu / Haut-Breucq 101

Helling 21 | Saule Pendu 101

Helling 22 | Croisissart 102

Helling 23 | Mont de Mainvault 104

Helling 24 | Côte du Paradis 106

Helling 25 | Bruyère 107

Helling 26 | Guinaumont 110

Helling 27 | Mont d'Ellezelles 112

Helling 28 | Beaufaux 113

Helling 29 | La Houppes 114

Helling 30 | Neuve Rue/Lumen **115**
Helling 31 | Géron **116**
Helling 32 | Hurdumont **117**
Helling 33 | Plachettes **118**
Helling 34 | Potterée **119**
Helling 35 | Mont (Flobecq) **120**

Praktische informatie

Pays des Collines van A tot Z **121**

Register 123

Kaders

De molen van Thimougies **18**
De Kluisberg **27**
Veldkapelletjes **34**
Ezelfokkerij **36**
Montrœul-au-Bois **46**
Kasteel van Anvaing **48**
Heksendorp Ellezelles **54**
De top van La Houppe **63**
Brood bakkende bisschop **76**
Thimougies **78**
Capitulatiekasteel met prinses **81**
Offroad naar de Archeosaurus **81**
Voer voor vogelaars **82**
Rebellie in de heuvels **86**
Vlaamse Ardennen **103**
Heksenman **109**
Heksenbier **111**
Van rails tot RAVeL **113**
Wolven in schapenvacht? **115**

Pays des Collines verkennen

‘Pays des Collines’ betekent zoveel als ‘Heuvelland’. Strikt genomen is het Pays des Collines een natuurpark van 23.327 hectare dat bestaat uit de gemeenten Ellezelles, Flobecq, Frasnes-lez-Anvaing, Mont-de-l’Enclus en het noorden van Ath. Voor deze fietsgids hebben we het Pays des Collines ruim geïnterpreteerd. We beschrijven grofweg het gebied tussen Ronse in het noorden, Lessines in het oosten, Ath in het zuiden en Doornik in het westen. Dit gebied vormt de parel aan de kroon van de regio Picardisch Wallonië (*La Wallonie picarde*) en ligt volledig in de Waalse provincie Henegouwen (*Le Hainaut*), meteen ook de grootste en meest uitgestrekte provincie van België.

Waarom kiezen we voor de benaming ‘Pays des Collines’ en niet voor de logische vertaling ‘Heuvelland’? Tja, het is ingewikkeld... Er bestaat namelijk al een Heuvelland in België, meer bepaald in het uiterste zuiden van de provincie West-Vlaanderen. Dat Heuvelland vormt het decor van de wielerklassieker Gent-Wevelgem, met de Kemmelberg als belangrijkste ijkpunt.

Maar terug naar het Pays des Collines. Wat kun je zoal vinden in dit Waalse Heuvelland? In de eerste plaats natuurlijk heuvels. Véél heuvels. Maar ook bossen. Sappige weilanden ook, nu en dan opgeleukt door een ezel of twee. Verstilde dorpjes. Veldkapelletjes. Véél veldkapelletjes. Oeroude windmolens. Rust. Stilte. Tijd. Foeragerende fazanten op het veld. Roofvogels die boven je hoofd cirkelen. Een magisch gevoel van harmonie met de natuur.

Het frappante aan het Pays des Collines is dat het op nauwelijks een boogschot van de veel bekendere Vlaamse Ardennen ligt, maar er toch sterk van verschilt. Ter herinnering: de Vlaamse Ardennen liggen in het zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen, grofweg in de driehoek Oudenaarde – Geraardsbergen – Ronse, en vormen bijvoorbeeld het strijdtoneel van de wielerklassieker De Ronde van Vlaanderen. Denk daarbij aan kasseihellingen als de Kwaremont en de Paterberg.

Het Pays des Collines ligt slechts een tiental kilometer verder zuidelijk, net over de taalgrens, maar het ritme ligt hier duidelijk lager, de natuur krijgt meer ruimte, de bebouwing is schaars en de sfeer gemoedelijk. Hier wordt duidelijk uit een ander vaatje getapt dan in het drukkere, vollere Vlaanderen. Onvoorstelbaar eigenlijk dat deze regio zo onderbelicht blijft. Ze vormt niet alleen de perfecte tandem met de Vlaamse Ardennen, maar steekt die laatste ook nog eens in vrijwel elk opzicht naar de kroon. Veel heeft wellicht te maken met een gebrek aan lokale wielergeschiedenis.

Bossen, golvende weiden en koeien, de vaste ingrediënten van het Pays des Collines

De hellingen in deze regio blijven onbekend en onbeminnd omdat ze geen rol van betekenis spelen in enige wielervedstrijd van allure. Cols als *La Houppe*, de *Hameau des Papins* of de *Mont Saint-Laurent* worden weleens opgenomen in wedstrijden als Kuurne-Brussel-Kuurne, Dwars door Vlaanderen of de GP Samyn, maar dan steevast als opwarmertje, ver vóór de finale (hoewel de Collines-cols in Kuurne-Brussel-Kuurne stilaan opschuiven naar de finale, zoals het parcours van 2022 aantoonde). En als ze al eens een hoofdrol spelen, dan is dat in minder bekende koersen zoals de *Eurométropole Tour*. Zo blijven ze een goedbeeward geheim voor het grote publiek.

Je kunt het een beetje vergelijken met een muziekband die je zelf te gek vindt, maar waar verder nauwelijks iemand ooit van gehoord heeft. Enerzijds wil je de band ‘voor jou alleen’ houden, anderzijds wil je van de daken schreeuwen hoe fantastisch ze wel zijn. Welnu, met deze gids willen we van de daken schreeuwen hoe mooi en uniek het Pays des Collines wel is.

We splitsen de regio op in de drie deelgebieden ‘Collines-West’, ‘Collines-Centraal’ en ‘Collines-Noord’. Voor elk van de drie deelgebieden bieden we twee lusvormige routes aan waarin de mooiste dorpjes, beklijvendste panorama’s en pittigste hellingen tot een doorlopende tocht worden gecombineerd. De routes zijn 45 à 65 kilometer lang en worden in detail toegelicht. Hoewel ze slechts in één richting worden beschreven, kunnen de routes met behulp van de bijgeleverde GPX-bestanden ook in omgekeerde zin worden afgewerkt.

Daarnaast beschrijven we in deze gids de 35 mooiste hellingen van het Pays des Collines. Bij hellingen die je op verschillende manieren kunt bedwingen, beschrijven we gedetailleerd de meest relevante opties. Bij elke beklimming krijg je een grafiek met alle nodige technische info, zodat je op voorhand weet wat voor vlees je in de kuip hebt. Alle 35 hellingen in deze gids op één dag doen, is technisch misschien niet helemaal onmogelijk, maar we raden het niet aan. Spreid ze voor een optimaal genot liever over een paar dagen.

Wie al dat klimwerk maar niks vindt, kunnen we de vlakke RAVeL-routes Ronse – Ellezelles – Flobecq – Lessines en Lessines – Ath aanraden. RAVeL-routes zijn Waalse langeafstandsfietspaden die veelal via ontmantelde spoorlijnen de belangrijkste punten uit een regio met elkaar verbinden. De vaak bosrijke routes vormen een prima alternatief om een deel van het Pays des Collines zonder al te grote inspanningen te ontdekken, al kunnen ze er vooral in de herfst en de winter weleens glad bij liggen door rottend gebladerte.

Wielervlieghers die dan weer spontaan angstaanvallen krijgen bij de aanblik van kasseien, hoeven zich in deze streek geen al te grote zorgen te maken: 32 van de 35 beschreven hellingen zijn geasfalteerd (al is dat soms even geleden...). De rasechte kasseivreters kunnen evenwel hun hart ophalen aan een van de allerzwaarste kasseihellingen in de ruime regio: het monster genaamd *Mont Saint-Laurent*. Maar wie op zoek is naar grote hoeveelheden kasseistroken, verwijzen we liever door naar de naburige Vlaamse Ardennen.

Ten slotte nog dit: de grenshellingen Knokteberg (*Côte de Trieu*), Karnemelkbeekstraat (*rue du Lait Battu*) en Kluisberg-Zuid (*Mont de l'Enclus*), die alle drie starten in Wallonië en eindigen op de taalgrens, hebben we weliswaar beschreven in een van de zes routes, maar niet expliciet opgenomen in het overzicht van de 35 mooiste hellingen. Niet omdat ze niet mooi genoeg zouden zijn, maar wel omdat ze in de praktijk als 'Vlaams' worden beschouwd en als dusdanig buiten het bereik van deze gids vallen. Die 'vervlaamsing' is overigens behoorlijk concreet: zo werd de Karnemelkbeekstraat in 2019 door de Vlaamse Ardennen 'geannexeerd' en tot 'E3-col' omgedoopt (naar de wielervedstrijd E3 Saxo Bank Classic).

De auteurs: Michiel Vanhee (links) en Kenneth Gijsel (rechts)

We hopen dat we met dit boek ons enthousiasme voor het Pays des Collines op de lezende fietser kunnen overbrengen. Er valt heel wat te ontdekken, dus we willen jullie niet langer ophouden.

Allez, pédalez!

Michiel Vanhee en Kenneth Gijsel

Odyssee's aanraders

Met stijgingspercentages
ruim boven de 12%...

Zwaarste hellingen

- Mont Saint-Laurent, de pittigste
- Hameau des Papins, de verraderlijkste
- Les Hauts, de rechtlijnigste
- Hurdumont, de strengste
- Arabie, de onregelmatigste

Mooiste molens

- Staakmolen, Thimougies
- Windmolen, Ostiches
- Dikke molen, De Klippe
- Moulin du Cat Sauvage, Ellezelles

Vrome kerken en kapellen

- Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, Doornik
- Romaanse kerk, Cordes
- Bidkapel, Neuve Rue/Lumen
- Veldkapel pater Damiaan, Montrœul-au-Bois

Leukste dorpjes

- Montrœul-au-Bois
- Ostiches
- Ellezelles
- Flobecq
- Lessines

Heilige heuvelbieren

- Tournay Noire, Doornik
- Goliath, Ath
- Quintine, Ellezelles

Gevreesde kasseihellingen

- Mont Saint-Laurent, de moordenaar
- Saule Pendu, de genadige
- Croisissart, de loper

Het verzonken dorpsbeeld van Ostiches